

«MEISTER JA MARGARITA» «ESTONIAS»

Stseen balletist.

Gunnar Vaidla foto

3. novembril on «Estonias» teatri 80. hooaja esimene esietendus. Rambivalgust näeb Moldaavia NSV rahvakunstniku Eduard Lazarevi kahevaatuseline koreograafiline fantaasia «MEISTER JA MARGARITA». Libreto teosele on loonud Mihhail Bulgakovi samanimelise romaani ainetel Boriss Eifman.

E. Lazarev sai muusikalise hariduse Moskva Konservatooriumis, mille lõpetas 1959. aastal. 1960. aastast töötab ta Kišinjovis. Kaalukam osa helilooja senisest loomingust kuulub lavateostele. Mitmel pool NSV Liidus on edukalt lavastatud tema oopereid «Lutikas» (V. Majakovski järgi), «Draakon» (J. Svartsi järgi) ja «Revolutsioonist kutsutud». Esimene mahukam töö balletižanris valmis E. Lazarevil Konservatooriumi lõpetamise aastal — kaasajateemaline ballett «Kalju». Sellele on järgnenud «Murtud mõök» (M. Eminescu poemi «Viirastused» järgi), «Arabeskid» ning «Antonius ja Kleopatra». Neist

viimane, mille eest helilooja 1966. aastal sai Moldaavia NSV riikliku preemia, etendus 1975. aastal ka «Estonias». Seega on pühapäeval esietenduv koreograafiline fantaasia helilooja teine koostöö estoonlastega.

MIKS JUST «MEISTER JA MARGARITA»?

E. LAZAREV: «Esmatutvumisel M. Bulgakovi romaaniga «Meister ja Margarita» mind lausa vapustas ja lummas see unikaalne teos elust, loomingust, armastusest ja saatusest. See raamat ei saa jätta lugejat ükskõikseks. Mul tekkis kohe soov luua romaani põhiliinide järgi balleti. Koostöö B. Eifmaniga ideest teotuseni kestis kümme aastat.»

Nagu helilooja sõnadest selgub, pole teose loomisel autorite eesmärk olnud romaani täpse tegevustiku lavalettoimine. Järgnev mõtteavaldus etenduse lavastajalt, koreograafilist ning

libreto redaktsiooni autorilt MAL MURDMAALT peaks küllaltki täpselt edasi andma ka kogu lavastuse idee: «Romaan «Meister ja Margarita» on ülesehituselt ja stiililiselt mitmetahuline, moodustades seejuures terviku, kus iga tahk sõltub ja tuleneb teisest. Põhiliselt põimub selles teoses neli liini: Meistri kui kunstniku ja looja teema, tema suur eneseleidmine täiusliku armastuse kaudu; legend prohvet Ješuast ja prokuraator Pilatusest; saatana teema Wolandi kehastuses ning ühiskondlik-kriitiline liin, mis häbimärgistab labasust, mugandumist, tuimust, massipsühhoosi ja toorust. «Meister ja Margarita» on kui sümfoonia, kus kõik teemad summas on alutatud ühele mõttele: usule inimsusse, mis eksisteerib vastaspooluste võitluses. Finaalis jääb kõlania mõte, et inimlik loomine ja vaimsus kui inimelu produkt on jääv.»

Etenduse kunstiline juht ja dirigent on Eri Klas, teine dirigent Vello Pähn. Kunstnikutöö on Kustav-Agu Püümanilt. Meistri osas Juri Jekimov, Viktor Fedortšenko ja Juri Petuhhov (külalisenä Leningradi Väikest Ooperi- ja Balletiteatrist) või Gennadi Gorbanjov (külalisenä Läti NSV Ooperi- ja Balletiteatrist); Margarita osas Kaie Kõrb, Saima Kranig, Larissa Sintsova või Irina Kirsanova (külalisenä Leningradi Väikest Ooperi- ja Balletiteatrist); Ješu osas Janis Garancis või Mihkel Kivilaan; Wolandi osas Viktor Fedortšenko või Juri Gumba (külalisenä Leningradi Väikest Ooperi- ja Balletiteatrist).

MEELI LEPP